

UZASADNIENIE

co do punktu I i II wyroku Sądu Okręgowego z dnia 23 marca 2021r.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 grudnia 2019 roku, wydanym w sprawie z powództwa J. Ł. przeciwko B. (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu w G. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, sygn. akt II C 865/19, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi:

1. oddalił powództwo;
2. zasądził od J. Ł. na rzecz B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G. kwotę 3.600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. przyznał i nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi na rzecz adw. A. Ł. kwotę 2.952 złote tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne, z których wynika, że:

Powód zaciągnął zobowiązanie kredytowe w (...) Bank S.A. we W., które nie zostało przez niego spłacone.

Pismem datowanym na 24 grudnia 2012 r (...) Bank S.A. we W. poinformował powoda o tym, że z dniem 30 listopada 2012 r. wierzytelność z tytułu zaległości dotyczącej kredytu nr KGP\ (...) udzielonego powodowi, na mocy umowy sprzedaży wierzytelności zawartej w dniu 28 stycznia 2008 r. została sprzedana do B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G..

W dniu 4 czerwca 2013 r. B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w G. wniósł w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew przeciwko J. Ł. o zapłatę kwoty 19.782,59 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powód wniósł także o zasądzenie kosztów procesu. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą akt Nc-e 1359926/13. W uzasadnieniu wskazano, że J. Ł. zawarł w dniu 28 stycznia 2008 r. z (...) Bank S.A. umowę kredytu gotówkowego nr KGP\ (...). Wobec braku spłaty zadłużenia wierzytelność wynikająca z tej umowy została sprzedana na mocy umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 30 listopada 2012 r.

W dniu 3 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie wydał w powyższej sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym w całości uwzględnił żądanie pozwu.

Nakaz zapłaty został wysłany do J. Ł. na adres, pod którym powód zamieszkiwał zarówno w dacie orzekania przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie, jak i aktualnie. Przesyłka nie została odebrana przez powoda. W trybie art. 139 k.p.c. została uznana za doręczoną z dniem 24 lipca 2013 r.

Powyższy nakaz zapłaty uprawomocnił się i została mu nadana klauzula wykonalności w dniu 13 września 2013 r.

W oparciu o powyższy nakaz zapłaty pozwany wszczął dwa postępowania egzekucyjne. Pierwsze postępowanie, prowadzone pod sygn. akt Km 325/14 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi B. J., zostało umorzone postanowieniem z dnia 18 lutego 2015 r. wobec bezskuteczności egzekucji na podstawie art. 824 § 1 pkt 3. k.p.c. Kolejne postępowanie egzekucyjne zostało zainicjowane w dniu 16 grudnia 2016 r. Zostało ono umorzone postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2019 r. również wobec bezskuteczności egzekucji.

J. Ł. nie dokonywał żadnych dobrowolnych wpłat na poczet zadłużenia objętego przedmiotowym nakazem zapłaty.

Powyższy stan faktyczny był bezsporny między stronami. Okoliczności objęte złożonymi przez pozwanego dokumentami zostały potwierdzone przez powoda, dlatego też Sąd Rejonowy nie załączał do akt niniejszej sprawy akt postępowań egzekucyjnych prowadzonych przeciwko powodowi. Sąd Rejonowy oddalił wnioszek o dopuszczenie dowodu z zeznań powoda na okoliczności związane z zawarciem i wykonywaniem umowy kredytu wskazując, iż wobec istnienia prawomocnego nakazu zapłaty obejmującego należności wynikające z umowy kredytu, bezprzedmiotowe i wręcz niedopuszczalne było badanie tych okoliczności w niniejszym postępowaniu.

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Rejonowy wskazał, że w trybie powództwa przeciwegzekucyjnego nie można badać słuszności wyroku sądowego, na podstawie którego toczy się przeciwko stronie egzekucja. Powód natomiast, podnosząc, że w dacie wydania orzeczenia roszczenie nim objęte było przedawnione, w istocie domaga się ponownego badania zasadności powództwa rozpoznanego już w sprawie Nc-e (...). Sąd Rejonowy podkreślił, iż chcąc podważyć prawidłowość wydanego przez Sąd rozstrzygnięcia, powód powinien był podejmować działania w ramach postępowania, w którym nakaz zapłaty został wydany. Z nadesłanych akt o sygnaturze Nc-e 1359926/13 wynika natomiast, że powód nie podjął żadnych czynności procesowych zmierzających do podważenia wydanego w sprawie nakazu zapłaty. Dopiero w niniejszym postępowaniu podnosi zarzuty przeciwko zasadności żądania objętego już prawomocnym rozstrzygnięciem Sądu. Powództwo przeciwegzekucyjne nie służy jednak weryfikacji słuszności wydanego w prawomocnie zakończonej sprawie orzeczenia.

Sąd Rejonowy zauważył także, że nie doszło do przedawnienia należności objętej kwestionowanym nakazem zapłaty po wydaniu orzeczenia. Kwestionowany nakaz zapłaty został wydany w dniu 3 lipca 2013 r., już w 2014 r. pozwany wszczął przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne, które zostało umorzone w 2015 r. z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Kolejne postępowanie egzekucyjne wszczęto w dniu 16 grudnia 2016 r. i zostało ono umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji już w trakcie trwania niniejszej sprawy. W tak ustalonych okolicznościach sprawy nie sposób było, w ocenie Sądu Rejonowego przyjąć, by nastąpiło przedawnienie zarówno zasądzonej nakazem zapłaty należności głównej, jak i odsetek.

W zakresie kosztów procesu Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o dyspozycję art. 98 § 1 i 3 k.p.c. statuującego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Jednocześnie, na podstawie § 8 pkt 5 rozporządzenia z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.) Sąd Rejonowy przyznał i nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi na rzecz adw. A. Ł. kwotę 2.952 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w zakresie oddalającym powództwo oraz zasądzającym od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie:

- art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., polegające na nieprawidłowej wykładni tego przepisu i bezzasadnym przyjęciu, że okoliczność przedawnienia roszczenia istniejąca w dacie wydania nakazu zapłaty z dnia 3 lipca 2013 r. sygn. akt VI Nc-e 1359926/13, która to okoliczność nie była przedmiotem badania w postępowaniu przed Sądem Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie i nie mogła być przedmiotem zarzutu J. Ł., z uwagi na brak jego faktycznego udziału w ówczesnym postępowaniu, nie uzasadnia pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności;

- art. 232 k.p.c. poprzez niedopuszczenie z urzędu dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach postępowania egzekucyjnego KM 325/14 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi B. J. oraz KM 753/17 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi W. P. w sytuacji, gdy na podstawie przedstawionych przez pozwanego dokumentów nie było możliwe dokładne ustalenie czy i kiedy doszło do ewentualnego przerwania biegu terminu przedawnienia roszczeń

wynikających z nakazu zapłaty sygn. akt VI Nc-e 1359926/13, a wyjaśnienia powoda w tym zakresie należało uznać za niewystarczające z uwagi na jego cechy osobiste,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę zebranego materiału dowodowego, polegającą na ustaleniu, iż pozwany w sposób prawidłowy dokonał wszczęcia postępowania egzekucyjnego KM 325/14 oraz KM 753/17 w sytuacji, gdy poczynienie tego rodzaju ustaleń nie było możliwe na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło do błędnej subsumpcji art. 123 k.c. i przyjęcia, że doszło do przerwania biegu przedawnienia roszczeń objętych nakazem zapłaty, pomimo braku materiału dowodowego pozwalającego na taką konstatację;

- art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i obciążenie powoda kosztami procesu w sytuacji, gdy okoliczności sprawy uzasadniały odstąpienie od obciążenia powoda kosztami procesu nawet w przypadku oddalenia powództwa'

- art. 5 k.c. poprzez pominięcie sprzeczności z zasadami współzycia społecznego prowadzenia przez pozwanego egzekucji roszczenia przedawnionego już w dacie wydania nakazu zapłaty wobec powoda znajdującego się w trudnej sytuacji życiowej.

W świetle podniesionych zarzutów skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa i pozbawienie w całości wykonalności nakazu zapłaty z dnia 3 lipca 2013 r. sygn. akt VI Nc-e 1359926/13 wydanego przez Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 13 września 2013 r. i obciążenie pozwanego kosztami postępowania za obie instancje,

ewentualnie o uchylenie wyroku w zakresie pkt 1 i 2 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji, ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia apelacji co do meritum, wniósł o zmianę pkt 2 zaskarżonego wyroku i odstąpienie na podstawie art. 102 k.p.c. od obciążania powoda kosztami procesu w postępowaniu przed sądem I instancji oraz o odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu w postępowaniu odwoławczym. Jednocześnie wniósł o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu odwoławczym oświadczając, że nie zostały one uiszczone w całości ani w części.

Ponadto wniósł o dopuszczenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania egzekucyjnego KM 325/14 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi B. J. oraz KM 753/17 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi W. P., w postaci wniosku o wszczęcie egzekucji oraz innych dokumentów, które pełnomocnik z urzędu powoda wskaże po załączeniu akt komorniczych i zapoznaniu się z ich treścią - na okoliczność ewentualnych nieprawidłowości w zakresie wszczęcia egzekucji oraz kiedy i w jakim zakresie doszło do wszczęcia postępowań egzekucyjnych na podstawie nakazu zapłaty VI Nc-e (...). Powód wskazał, iż potrzeba i możliwość zgłoszenia przedmiotowego wniosku pojawiła się na obecnym etapie postępowania, z uwagi na wstąpienie aktualnego pełnomocnika z urzędu do postępowania po wniesieniu apelacji oraz odstąpienie przez sąd I instancji od pierwotnie zamierzonego zapoznania z aktami komorniczymi tuż przed zamknięciem rozprawy, co uniemożliwiło stronie powodowej przemyślenie i zgłoszenie wniosków w tym zakresie.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się o tyle zasadna, że skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku w zakresie orzeczenia o kosztach procesu poprzez odstąpienie od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego. W pozostałej części apelacja powoda podlegała oddaleniu.

Na wstępie wskazać należy, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382

k.p.c.) z tym zastrzeżeniem, że przed sądem pierwszej instancji powinny być przedstawione wyczerpująco kwestie sporne, zgłoszone fakty i dowody, a prezentacja materiału dowodowego przed sądem drugiej instancji ma miejsce wyjątkowo (art. 381 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, w pierwszej kolejności należy wskazać, że brak było podstaw do uzupełnienia postępowania dowodowego, poprzez przeprowadzenie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania egzekucyjnego KM 325/14 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi B. J. oraz KM 753/17 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi W. P..

Stosownie do art. 381 k.p.c. Sąd II instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed Sądem I instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Treść tego przepisu implikuje twierdzenie, że strona wnioskująca o przeprowadzenie dowodu w postępowaniu apelacyjnym powinna wykazać istnienie przyczyn określonych w art. 381 in fine k.p.c., które usprawiedliwiają powołanie danego dowodu dopiero w postępowaniu przed Sądem Odwoławczym (H. Pietrkowski, Nowe fakty i dowody w postępowaniu apelacyjnym (w:) tenże, *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*, Warszawa 2014, s. 651). Nie stanowi potrzeby usprawiedliwiającej powołanie nowych faktów i dowodów w postępowaniu apelacyjnym fakt, że strona spodziewała się innej, korzystnej dla siebie oceny materiału dowodowego, ani też sam fakt wydania niekorzystnego dla niej wyroku, ani także jej niedbalstwo (M. Manowska, *Apelacja w postępowaniu cywilnym. Komentarz. Orzecznictwo*, Warszawa 2015, kom. do art. 381-382, s. 243). Nie stanowi też potrzeby usprawiedliwiającej powołanie nowych faktów i dowodów w postępowaniu apelacyjnym, które pozostają bez znaczenia dla rozsądzenia dochodzonego roszczenia. Strona, celem uzasadnienia swych żądań, winna powoływać wyłącznie fakty i dowody, mające istotne znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Mając powyższe na względzie uznać należało, że zgłoszone przez skarżącego wnioski dowodowe, wbrew jego zapatrywaniom, mogły zostać powołane już przed Sądem I instancji, albowiem powód był reprezentowany w tym postępowaniu przez zawodowego pełnomocnika. Miał więc możliwość zgłosić odpowiednie wnioski w danym zakresie, w sytuacji odstąpienia przez Sąd I instancji od pierwotnie zamierzonego zapoznania z aktami komorniczymi przed zamknięciem rozprawy.

Na gruncie niniejszej sprawy nie można też stwierdzić istnienia potrzeby przeprowadzenia zgłoszonych przez powoda dowodów, albowiem fakty celem wykazania których je powołano, zostały skutecznie wykazane innymi dowodami, w tym dokumentami z akt komorniczych, których autentyczność nie została zakwestionowana. Tym samym nie sposób było uznać, aby z rzeczonych akt komorniczych wynikały inne fakty aniżeli z przedmiotowych dokumentów, czyniąc w konsekwencji zgłoszone wnioski dowodowe zasadnymi.

Przechodząc do oceny zarzutów stawianych w apelacji, na wstępie wskazać należy, że Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, znajdujących pełne oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, ocenionym bez przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów wyznaczonej dyspozycją art. 233 §1 k.p.c. Ocenę tę Sąd Okręgowy w pełni aprobuje, zaś ustalenia stanu faktycznego poczynione przez Sąd I instancji przyjmuje za własne.

Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów (III CZP 49/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 55), której nadano moc zasady prawnej, sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego.

Oznacza to, że sąd drugiej instancji nie bierze pod uwagę uchybień procesowych nie objętych zarzutami poza nieważnością postępowania i nierozpoznanie istoty sprawy.

Ponieważ zarzuty naruszenia prawa materialnego mogą być ocenione jedynie na tle niewątpliwego stanu faktycznego, w pierwszym rzędzie należy się odnieść do zarzutów procesowych kwestionujących poprawność postępowania dowodowego i ocenę dowodów.

Nie znajduje pokrycia w treści uzasadnienia wyroku Sądu I Instancji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez nienależytą ocenę dowodów.

Zgodnie z treścią tego przepisu, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania ani doświadczenia życiowego, a jedynie wykazanie takich okoliczności mogłoby stanowić o skutecznym postawieniu naruszenia wskazanego wyżej przepisu (por. orz. SN z 6.11.1998 II CKN 4/98). Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, przedstawianie własnej wizji stanu faktycznego opartej na dokonanej przez siebie odmiennej ocenie dowodów. Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest bowiem podstawowym atrybutem i zadaniem sądu orzekającego wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 16.02.1996 II CRN 173/95).

Zarzuty apelacji stanowią w istocie polemikę ze swobodną oceną dowodów przeprowadzoną przez sąd I instancji, której to ocenie nie można nic zarzucić, skoro ocena ta nie wykracza poza ramy określone w art. 233 k.p.c. i koncentrują się na próbie przeforsowania własnego stanowiska.

Z materiału dowodowego sprawy wynika bowiem, iż w oparciu o nakaz z dnia 3 lipca 2013 r., wszczęto postępowanie egzekucyjne, sygn. akt Km 325/14, które zostało umorzone postanowieniem z dnia 18 lutego 2015 r. wobec bezskuteczności egzekucji na podstawie art. 824 § 1 pkt 3. k.p.c.(.k. 81). Kolejne postępowanie egzekucyjne przeciwko powodowi o sygn. akt Km 753/17 zostało wszczęte 16.12.2016r. (notatka k. 35) a umorzone postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2019 r. również wobec bezskuteczności egzekucji (k. 83-84) . Powyższe prowadzi do wniosku, iż w obu przypadkach, postępowanie egzekucyjne prowadzone w oparciu o nakaz z dnia 3 lipca 2013 r., wszczęto przeciwko powodowi odpowiednio wcześniej, przed upływem biegu terminu przedawnienia roszczeń objętych nakazem zapłaty. Co więcej Sąd poczynił ustalenia w tym zakresie na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, zaś apelacja nie wskazuje, że w toku postępowania egzekucyjnego mogło dojść do nieprawidłowości. Ponadto powód sam przyznał, że toczyły się w stosunku do niego egzekucje z wniosku pozwanego. Nie wskazywał natomiast, aby toczyły się z jego udziałem również inne postępowania egzekucyjne. Zgodnie z art. 232 k.p.c. to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, zaś Sąd może dopuścić dowód niewskazany przez stronę.

Niezasadny okazał się również zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. Powód w toku postępowania przed Sądem I instancji nie składał wniosku o dopuszczenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach postępowania egzekucyjnego KM 325/14 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi B. J. oraz KM 753/17 prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi W. P.

Art. 232 zdanie drugie k.p.c. nie wyłącza możliwości dopuszczenia przez Sąd z urzędu dowodu nie wskazanego przez stronę. W judykaturze podkreśla się jednak, że przewidziana w tym przepisie możliwość przeprowadzenia dowodu nie wskazanego przez stronę nie jest obowiązkiem lecz uprawnieniem Sądu orzekającego. Z tego uprawnienia może on jednak skorzystać jedynie w sytuacjach wyjątkowych. Działanie Sądu z urzędu z naruszeniem tej zasady może bowiem prowadzić do naruszenia prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron. Tylko więc w zupełnie szczególnych przypadkach skuteczny może być zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. z powodu nieskorzystania przez sąd z tego uprawnienia. Taki szczególny przypadek może mieć miejsce ze względu na charakter sprawy (np. dotyczący naprawienia szkody na osobie w wyniku czynu niedozwolonego) lub w sytuacji, gdy została wykazana sama zasada odpowiedzialności, a niepowołany przez stronę dowód ma wykazać samą tylko wysokość roszczenia. Tymczasem niniejsza sprawa nie wymagała przeprowadzenia takowego dowodu z urzędu. Wszelkie fakty niezbędne do merytorycznego rozpoznania niniejszej sprawy zostały skutecznie wykazane przed Sądem I instancji. Nadto w toku postępowania pierwszoinstancyjnego powód był reprezentowany przez zawodowego

pełnomocnika procesowego, który - nie złożył wniosku o dopuszczenie omawianego dowodu. W tych warunkach zarzut dotyczący nie przeprowadzenia przez Sąd z urzędu dowodu nie mógł zostać uwzględniony.

Nie można podzielić również zarzutu naruszenia art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię. Należy zgodzić się z Sądem Rejonowym, iż w drodze powództwa z art. 840 k.p.c. dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenia, powołując się na podstawy określone w tym przepisie, co powinno znaleźć swój wyraz w formułowaniu żądania pozwu.

Sąd Okręgowy podkreśla, iż można orzec o pozbawieniu tytułu wykonawczego wykonalności jedynie w tych przypadkach, w których zezwala na to ustawa, tj. na podstawie przepisów art. 840 i następnie k.p.c. Uznano, że żaden z tych przepisów nie przewiduje wskazanej przez powoda podstawy, tym samym nie może doprowadzić korzystnego dla powoda rozstrzygnięcia sprawy. Istotnie powództwo opozycyjne nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym, ma ono na celu bowiem pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie podważenie treści orzeczenia sądowego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Zasadność roszczenia stwierdzonego orzeczeniem sądowym może być rozpoznawana tylko na podstawie zdarzeń, które nastąpiły po wydaniu orzeczenia sądowego. Tym czasem powód podnosił przedawnienie roszczeń objętych nakazem zapłaty już w dacie jego wydania, i w oparciu o taką podstawę faktyczną wytoczył niniejsze powództwo egzekucyjne. Proces wywołany wniesieniem powództwa przeciwegzekucyjnego nie służy jednak kontroli prawidłowości orzeczeń wydanych w innym postępowaniu sądowym. Kwestie podnoszone przez powoda mogły być rozpatrywane jedynie w toku postępowania, w którym kwestionowany przez niego tytuł został wydany. W tym też zakresie Sąd Okręgowy w pełni podziela zapatrywania Sądu Rejonowego uznając jednocześnie stanowisko prezentowane przez powoda za nieuzasadnione.

Nie można się zgodzić też z zarzutem, że egzekwowanie należności stwierdzonej prawomocnym orzeczeniem Sądu stanowi nadużycie prawa jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Sąd Rejonowy nie był władny badać w ramach niniejszej sprawy okoliczności czy w dacie wydania kwestionowanego nakazu zapłaty, roszczenie nim objęte było przedawnione. Wobec tego nie sposób czynić skutecznie zarzutu, aby pozwany dochodził przedawnionej należności. Pozwany domagał się zaspokojenia należności stwierdzonej prawomocnym orzeczeniem Sądu, której zasadność nie została skutecznie zakwestionowana w postępowaniu poprzedzającym wydanie rzeczonoego orzeczenia. Korzystanie natomiast z możliwości jakie daje prawo co do zasady korzysta z ochrony prawnej i nie jest poczytywane za nadużycie prawa. Ponadto, klauzula zawarta w art. 5 k.c. stanowi wyłącznie środek prawny służący obronie zobowiązanego przed roszczeniem uprawnionego, nie stanowi zaś źródła jakiegokolwiek powództwa przeciwko uprawnionemu, gdyż nie może być ona wyłącznym źródłem powstania prawa podmiotowego w stosunku do drugiej osoby, a w tym przypadku prawa do żądania zaprzestania egzekwowania należności objętych tytułem wykonawczym.

Z tych też względów apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c., o czym orzeczono w punkcie II. wyroku.

W ocenie Sądu Okręgowego zaistniały jednak podstawy do zastosowania wobec powoda dobrodziejstwa wynikającego z art. 102 k.p.c. i odstąpienia od obciążania go kosztami zastępstwa procesowego należnymi stronie pozwanej i to za obie instancje. Zgodnie bowiem z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może w ogóle nie obciążać strony przegrywającej kosztami. Przepis ten nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawia ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi orzekającemu (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, LEX nr 7366). Podstawą do zastosowania art. 102 k.p.c. mogą być zarówno okoliczności związane z samym procesem, jak i okoliczności związane z sytuacją materialną strony. Sąd uznał, iż po stronie powoda zachodzą właśnie takie przesłanki, uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c. Przemawiała za tym nie tylko trudna sytuacja materialna i życiowa powoda, ale przede wszystkim subiektywnie usprawiedliwione przekonanie o pokrzywdzeniu jego osoby poprzez egzekwowanie należności, które w jego ocenie nie były uzasadnione. Analiza pism składanych przez powoda wskazują, że jest on osobą kierującą się w swych działaniach przede wszystkim głębokim poczuciem krzywdy spowodowanym zaistniałą sytuacją. W istocie, zważywszy na okoliczności sprawy oraz fakt, iż powództwo zostało skierowane przeciwko profesjonalnemu podmiotowi, skupującemu m.in. przedawnione długi, takie odczucia powoda mogły zostać uznane za usprawiedliwione. Biorąc

jednak pod uwagę powyższe zasadnym jest odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu za obie instancje. Generowanie nowych tytułów zadłużenia w sytuacji, gdy powód jest niewypłacalny i gdy podjął obronę w dobrej wierze i poczuciu dotyczącej go niesprawiedliwości, nie jest w tym wypadku celowe.

Mając to na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji pkt I.